

Erittäin suuri, puistomainen kansipiha on suunniteltu helppohoitoiseksi Koko korttelin veistoksellinen Omenapiha

Dakota Lavento, toimittaja

Omenapiha on Espoon Olarissa sijaitseva poikkeuksellisen suuri asuinkorttelipiha. Joka puoleltaan katualueiden (Piispansilta, Piispanpiha ja Piispanportti sekä Kuitinmäentie) rajaaman korttelin muodostavat neljä asuinrakennusta.

Korttelipihan rakennuksista yksi on 12-kerroksinen tornitalo Asunto Oy Espoon Alesia. Viisikerroksiset rakennukset ovat Asunto Oy Espoon Pinova, Luuna ja Silva. Westpro CC Oy:n rakennuttamien talojen yhteiskerrosala on noin 20 000 k-m².

Piha toteutettiin vaiheissa: Alesia ja Luunan tontit valmistuivat 2014, Silva valmistui 2015 ja Pinova 2017.

Kortteli on suunniteltu luontevasti yhteisen, suojaisan pihakannen ympärille. Gullichsen Vormala Arkkitehdit Ky, pääsuunnittelijana *Timo Vormala*, on suunnitellut kadun suuntaan vankan, muurimaisen punatiilijulkisivun. Sisäpihan keveitä julkisivuja sävyttävät lasi, puu ja metalli sekä suuret parvekkeet.

Korttelin yhteiset oleskelu- ja leikkialueet sijaitsevat lähes 120 metriä pitkällä ja paikoin 50 metriä leveällä piha-alueella. Pihan runsaasti kukkivat pienpuut, kivetyt kuluväylät, muurit ja kumpuilevaksi muotoiltu viherkenttä luovat mielikuvan asukkaiden yksityisestä puistosta.

Pihan suunnittelusta vastasi Loci maisema-arkkitehdit Oy.

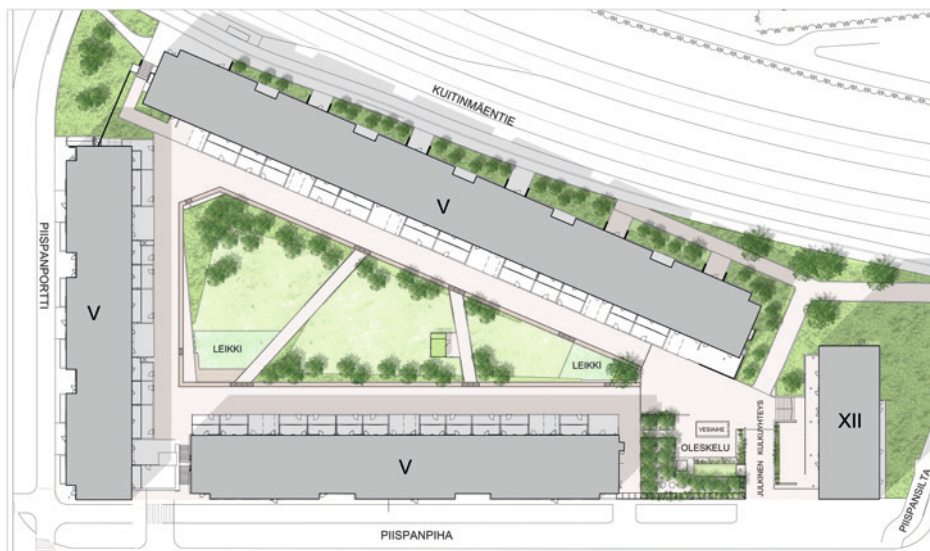
Omenapihan suunnittelun tavoitteena oli luoda veistoksellinen, avara ja tilallisesti pihan kokoava korttelipuisto, jolle pihatoinnot saatiin sijoitettua luontevasti.

Pihan värit ovat mustanharmaa ja vihreä. Punatiilisten korttelijulkisivujen sävymaa-ilma korostuu kasvillisuuden syysväreissä. Maaston veistoksellinen muotoilu toteutettiin kevennettyjen kasvualustarakenteiden avulla.

1 Asemapiirros

2 Kortteli on suunniteltu luontevasti yhteisen, suojaisan pihakannen ympärille.

3 Omenapiha on paitsi viihtyisä oleskelupiha, myös pihalle avautuvien asuntojen puistomainen maisema. Maaston veistoksellinen muotoilu toteutettiin kevennettyjen kasvualustarakenteiden avulla.

1

Loci-maisema-arkkitehdit Oy

2

3

4

Avoimen tilan kasvillisuus on pääosin matalia pensaista ja maanpeitekasveja sekä yksittäisiä runkopuita, kuten muuan muassa omenapuita.

Alla laaja pysäköintihalli

Omenapiha on lähes kokonaan rakennettu taloyhtiöiden maanpäällisen pysäköintihallin katolle. Pysäköintihallissa on autopaikkoja, joista osaan kuuluu myös varastotilaa.

Johtava suunnittelija *Pia Kuusiniemi* Loci maisema-arkkitehdit Oy:stä kertoo, että Omenapihan koko johtuu Espoon autopaikkainormista. Loci maisema-arkkitehtien suunnittelemissa samankaltaisia laajoja korttelipuistokansia Espoossa ovat muun muassa myös Revontuli- ja Metsätapiola -korttelipihat.

"On tietysti järjetöntä, että auto mitoittaa pihaa, mutta suurissa pysäköintikansiratkaisuissa on hyvinkin puolensa", hän sanoo. Niiden myötä suurtontteilla pihasta tulee avaria ja valoisa. "Nykytrendin mukainen pysäköintitalojen rakentaminen voi viedä taloista pihat kokonaan, kun pihan minimikokoa ei mitoitakaan. Äärimmäisen ahtailla, valottomilla kuilupihoilla on vähän tilaa kasvillisuudelle, ja varsinkin talvikunnossapito on

haastavaa. Asumisen kannalta avara kansipiha voi olla silloin jopa parempi ratkaisu."

Teknisinä erikoisrakenteina kansipihat ovat haastavia suunnitella ja kalliita toteuttaa. Pelkästään vesien johtaminen suurilla kansipihoilla vaatii erityistä paneutumista. Ilman kunnollisia tulvareittejä ongelmat voivat lisääntyä voimakkaiden vesisateiden yleistyessä ilmastonmuutoksen myötä. "Normaali maanpintahan ei koskaan ole tasainen, mutta kansipihasta meinaa helposti tulla, jos rakennusten lattiakorko on kaikissa asunnoissa sama. Tällöin luontevia tulvimisreittejä ovat hyvin haastavaa saada kannelle," Kuusiniemi sanoo.

Omenapihaa ympäröivistä rakennuksista tornitalo Alesia sijaitsee kuitenkin hieman muita korkeammalla.

Omenapihan kannella kallistukset oli suunniteltava huolella veden riittävän virtaaman takaamiseksi. "RIL 126-2020 rakennuspohjan ja tonttialueen kuivatus-ohjeen mukaan pihan kallistuksen tulee minimissään olla kaksi prosenttia. Jos kallistus tehtäisiin Omenapihan kokoisella pihalla yhteen suuntaan, korkeusero olisi toista metriä", Kuusiniemi huomauttaa.

4 Omenapihan kiveyksien siksak-kuvio on toteutettu Rudus Oy:n harmaalla ja mustalla Luostarikivellä.

5 Pihalla on myös akustisen elementin tuova vesiallas. Piha rakennettiin neljässä vaiheessa asuinrakennusten valmistumisen tahdissa, viimeinen vaihe valmistui vuonna 2017.

5

Omenapihan kallistukset suuntautuvat pois päin rakennuksista kannen keskiosaa kohti. Vaihtelevapohjainen koururakenne valuttaa veden kaivoja kohti.

Tulvareitti on portaassa lounaiskulmassa Pinovan ja Luunan välissä.

Omenapihalla on näyttävä, kumpuileva nurmikko. Maaston muotoilun ja kasvivalinnan avulla laajalle piha-alueelle tehtiin sisäpihalle antavista ikkunoista ja parvekkeilta avautuva keinomaisema.

Maisemaa elävöittävien nurmipeitteisten kumpujen avulla pihalle saatiin Kuusiniemen mukaan luotua eräänlainen suojaava syli.

Pihakannelle tulevat kevennysrakenteet pyrittiin optimoimaan huolella. Puistoon rajautuvassa osassa Omenapihan kannen vieressä täyttöjä tarvittiin siirtymärakenteeksi estämään pihan painuminen vastaisuudessa. Kevennysrakenteet toteutettiin vaahtolasilla. Sitä on kevennysrakenteena myös nurmipäällysteisissä kummuissa.

Helppohoitoinen kokonaisuus

Kuusiniemi sanoo, että nykyiseen suunnittelufilosofiaan ei enää sovi laajojen, ammattimaista hoitoa, lannoittamista, kastelua

ja leikkaamista edellyttävien nurmikoiden asentaminen.

"Omenapihan nurmikon voi kuitenkin antaa köyhtyä ja kasvaa heinälle, jos yhtiöissä halutaan siirtyä luonnonmukaisempaan pihanhoitoon. Silloin lyhyeksi ajellaan vain varsinaiset käyttöalueet."

Omenapihan suunnittelun lähtökohtana oli helppohoitaisuus. Siksi materiaaliksi valittiin nurmikko, joka on varustettu sateusjärjestelmällä. Verrattuna kitkettäviin perenna- ja pensasalueisiin nurmikko on yhtiölle helpompi ja halvempi hoitaa näin suurina pinta-aloina.

Jotta vesieristys olisi aikanaan mahdollisimman helposti korjattavissa, pihalla ei ole laajoja muureja ja muita painavia rakenteita vaan helposti ja edullisesti palautettava nurmipinta.

Pihan kulkureitti on leveä käytävä, sillä kannella on pelastustie. Kansi on mitoitettu kestämään paloauto. Kiveyksenä on käytetty muun muassa Ruduksen harmaata ja mustaa Luostarikiveä. Koko piha sisäänkäyntineen on esteetön.

Pihan katseenvangitsijoita ovat pääsisäänkäynnin vieressä sijaitseva pergola ja melulta

suojaavat rakennetut istutusaltaat sen vierellä. Oleskelualueen vieressä sijaitsee vesiallas, sekin kannella.

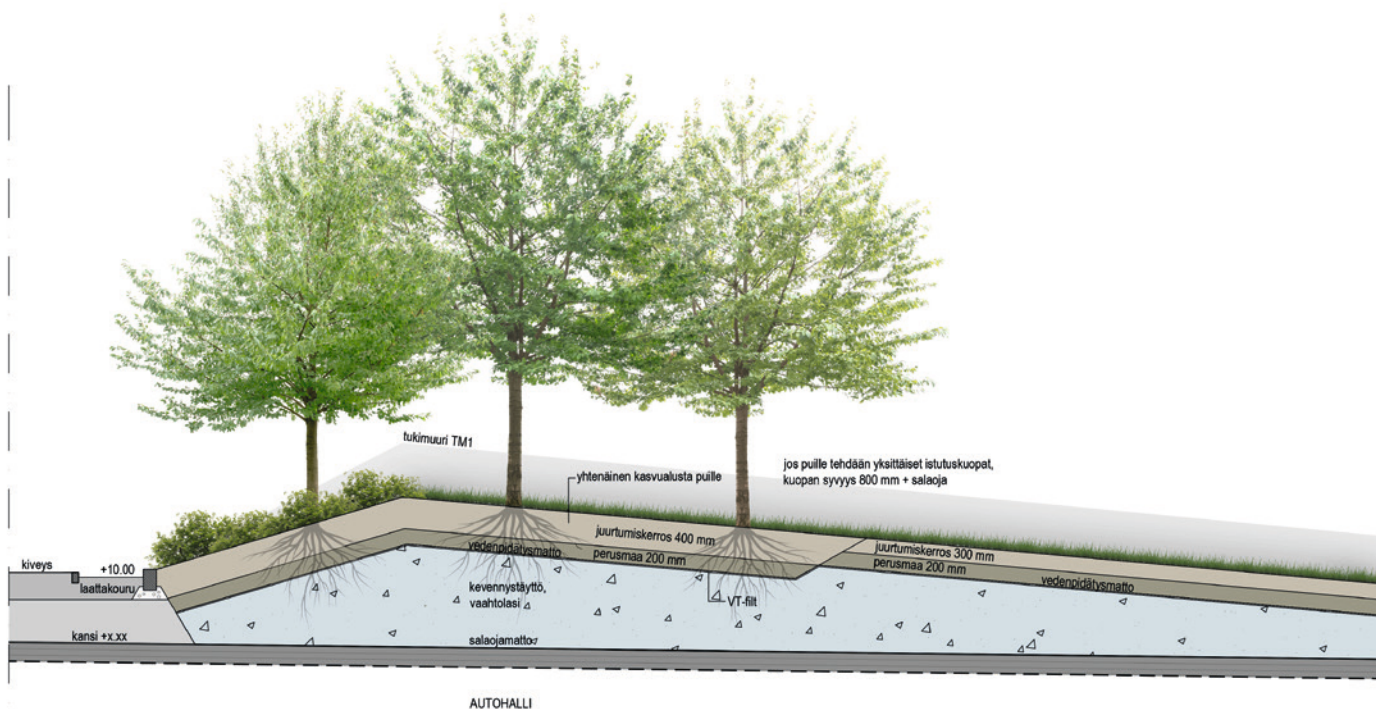
Yhteistyötä suunnittelun aikana

Hankkeen rakennesuunnittelija on suunnitteluvaiheessa Optiplanilla työskennellyt RI-Amk Marko Haikarainen, EJT-Rakennusinsinöörit Oy:stä. Hän kertoo, että kokoa lukuun ottamatta pihakansi oli ratkaisuna melko tyyppilinen.

Autohallin katon toimivan ontelolaatan päällä pihakannella on suojabetonilaatta. vesieristys toteutettiin perinteisellä kumibitumikermillä.

Pihakansien rakenteet ja vesieritys suunnitellaan ja toteutetaan kestämään mahdollisimman pitkään korjaamatta. Tärkeintä onnistuneen lopputuloksen saavuttamisessa on Haikaraisen mukaan huolellinen detaljisuunnittelu ja tiivis yhteistyö suunnittelijoiden ja urakoitsijoiden välillä.

"Mahdolliset ongelmakohtat liittyvät yleensä viemärointiin. Ongelmat voidaan ehkäistä pitkälti jo suunnitteluvaiheessa LVI-, rakenne- ja pihasuunnittelijoiden yhteistyöllä.

6

Toteutusvaiheessa mukaan tulevat vesieristäjä ja kannen kerroksia toteuttava maarakentaja.”

Haikarainen sanoo, että hankalimpien kohtien katselmoinnilla vältetään monta ongelmaa. Katselmoinnissa paikalla on monta silmäparia ja eri alojen asiantuntemusta sekä kokemusta ehkä hankalampienkin hankkeiden toteuttamisesta.

”Yhdessä tehdyn katselmoinnin kuluessa, joku osapuoli saattaa hyvinkin huomata asian, joka ei muille ole tullut mieleen.”

Kansipiholla kantavuus aiheuttaa yläpuolisille rakenteille aina jonkinlaisia rajoituksia. Pihasuunnittelijan kanssa käydään läpi, mitä kannelle voi rakentaa ja istuttaa. ”Se on väkisinkin yhteen sovittelua”, Haikarainen sanoo.

Jos kansi ei kestä suuria puita, niitä voidaan ehkä istuttaa kansialueen ulkopuolelle.

Ensimmäinen viherkattomultakohde

Omenapiha oli ensimmäinen kansipiha, jonka kasvualustat oli valmistettu saksalaisen FLL-normiston mukaan, Tieluiska Oy:n tuotteilla.

”Vielä tuolloin kattokasvualustoille ei Suomessa ollut laadittu kattavaa normistoa ja haluttiin, että joku hyvinkin pitkään tutkittu normisto olisi taustalla, kun kasvualustoja lähdettiin valmistamaan”, kertoo kehityspäällikkö Juha Liukkonen Tieluiska Oy:stä.

Yrityksessä oli jo vuosia tutkittu ja kehitetty viherkattokasvualustaa saksalaisen normiston mukaisesti.

”Suomessa ei vielä tuolloin ollut mahdollisuutta kyseisten normien mukaisille kas-

vualusta-analyysseille ja siksi analysointi suoritettiin saksalaisissa laboratorioissa. Myöhemmin Eurofins laajensi analysointia Suomeen, kun tutkimus mahdollistui Viljavuuspalvelussa Mikkelissä”, Liukkonen jatkaa.

Soveltuvien osin saksalaiseen normistoon nojautuva viherkattojen rakentamista ohjaava RT-kortti valmistui Omenapihan rakentamisen aikana.

Aikaisemmin viherkattoja- ja varsinkin kansipihhoja toteutettiin tavallisilla kasvualustoilla, mutta RT-kortin voimaantulon jälkeen myös kansipihoihin tulivat voimaan samat ohjeistukset kuin viherkattoille ja molemmille alettiin vaatia samanlaiset, viherkattoille tarkoitetut kasvualustat.

Tieluiskan valmistamissa kasvualustoissa käytettiin jo tuolloin sekä tiili- että Leca-murskeita.

Asunto Oy Espoon Silvan, Luunan ja Pinovan vihertytöt urakoi Vihermali Oy, joka vuonna 2018 sulautui yhteen Terrawise Oy:n kanssa. Vihertöiden työjohtajana kohteissa oli Jukka Sauranen. Hän kertoo, että kohde oli mieleenpainuva erityisesti hienon ja samalla haastavan pihasuunnitelmansa ansiosta.

Myös toteutus vaati erikoisjärjestelyjä, erityisesti logistisesti. ”Jouduimme nostamaan vahtolasikevennyksen, kiviainekset sekä kasvualustat betonikannelle isolla Telebelt -hihnakuorijalla”, Sauranen muistelee. Työstä vastasi Bekason Oy.

Omenapiha rakennettiin neljässä vaiheessa asuinrakennusten valmistumisen tahdissa, joten sen viimeinen vaihe valmistui vuonna 2017.

6 Istutettava kumpu, periaateleikkaus.

7 Pihan pääkulkureitti on leveä, Rudus Oy:n Roomalaisilla kivillä päällystetty käytävä, sillä kannella on pelastustie. Kumpuilevan pihan poikki kulkevien kävelyväylien paikat on rajattu pääväylästä veistoksellisilla betonisilla ”porteilla”. Paikalla valaminen mahdollistaa uniikkien rakenteiden suunnittelun ja toteutuksen.

8 Pihan runsaasti kukkivat pienpuut, kivetynyt kulkuväylä, muurit ja kumpuilevaksi muotoiltu viherkenttä luovat mielikuvan asukkaiden yksityisestä puistosta.

Omenapiha, Espoo

Valmistumisajankohta:

2014 - 2017

Rakennuttaja: Westpro Oy

Suunnittelijat:

Pääsuunnittelu: Gullichsen-Vormala Arkkitehdit Ky, Timo Vormala

Rakennesuunnittelu: Optiplan, Marko Haikarainen

Pihasuunnittelu: Loci maisema-arkkitehdit Oy, Pia Kuusiniemi

Toteutus: Vihermali Oy ja Koiviston Vihertö

Kasvualustat: Tieluiska Oy

Betonikivet: Rudus Oy

Kasvillisuus: Harviala Oy

7

Statuesque Omenapiha

Omenapiha is a large courtyard shared by the whole residential estate in the Olari area of Espoo.

The sheltered courtyard on top of a parking facility is enclosed by five apartment buildings which comprise the estate.

The courtyard area is almost 120 metres long and up to 50 metres wide in some points, and features communal lounging and playground areas.

With abundantly blooming low-rise trees, paved passageways, stone walls and a landscaped, undulating green field area, the courtyard gives an impression of a private park for the residents. Various activities have been adapted to the courtyard in a natural manner.

Omenapiha stands almost completely on the roof of the above-ground parking facility of the estate. Courtyards built on top of above-ground or underground facilities are special structures and as such involve complex planning and expensive implementation. Drainage of large roof-top courtyards alone requires very specific design efforts.

In Omenapiha, eyes are immediately drawn to the pergola beside the main entrance and the noise abating built-up planting basins next to it. The water basin beside the lounging area also stands on the roof-top part of the courtyard.

8